

Чабанюк В. Д.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

Габро О. І.,
викладач кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

ОБ'ЄКТ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 384 КК УКРАЇНИ

У статті розглядається проблема одного із основних питань кримінальної політики – конкретизація об'єкта складу злочину, передбаченого ст. 384 КК України.

Ключові слова: свідок, потерпілий, експерт, перекладач, завідомо неправдиві показання.

В статье рассматривается проблема одного из основных вопросов уголовной политики – конкретизация объекта состава преступления, предусмотренного ст. 384 УК Украины.

Ключевые слова: свидетель, потерпевший, эксперт, переводчик, заведомо ложные показания.

Кожен злочин посягає на певний об'єкт, завдає йому істотної шкоди або ставить під загрозу завдання такої шкоди ці суспільні відносини. Виходячи з цього, можна стверджувати, що злочинне діяння неможливе без об'єкта, проти якого воно спрямоване.

Дослідженню проблеми кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве показання присвячували свої робо-

ти Ю. В. Александров, А. В. Галахова, М. І. Бансанов, А. М. Бойко, Д. І. Крупко, В. О. Навроцький, А. В. Наумов, В. Я. Тацій, В. С. Фельдблюм, Є. В. Фесенко та ін. Утім, більшість наукових праць з аналізованої тематики ґрунтуються на застарілій нормативній базі, використанні вузького підходу – лише з окремих аспектів цієї проблеми, без врахування сучасного праворозуміння окреслених асоціальних явищ.

Мета статті полягає: питання про об'єкт складу злочину взагалі в науці кримінального права є одним з найбільш дискусійних. У той же час конкретизація об'єкта складу злочину, передбаченого ст. 384 КК, дозволяє, поряд з іншими, виробити підстави і критерії вибору об'єктів кримінально – правової охорони та засобів їх захисту.

У науці кримінального права є багато підходів до розуміння об'єкта складу злочину. Слід зазначити, що В.К. Грищук поділяє наукові концепції об'єкта злочину на: історичні та сучасні. До найбільш поширених історичних концепцій об'єкта злочину в теорії кримінального права вчений відносить наступні: 1) об'єкт злочину – суб'єктивне право (В.Д. Спасович); 2) об'єкт злочину – захищений інтерес (Ф. Ієрінг, Ф. Ліст, Б.С. Нікіфоров); 3) об'єкт злочину – блага та інтереси, що охороняються законом (правові блага) (А.Н. Круглевський, Г.В. Колоколов, Є.Я. Нимировський); 4) об'єкт злочину – безпека і добробут громадян (О.Ф. Кістяківський); 5) об'єкт злочину є: а) правові норми і конкретні блага та інтереси (М.Д. Сергієвський); б) посереднім об'єктом є порушений припис, норма, а безпосереднім об'єктом – суспільне відношення, що є реальним проявом цього припису (І.Я. Фойніцький); в) з формального боку є блага та інтереси, що охороняються цією нормою (Л.С. Білогриць–Котляревський); г) норми права в її реальному бутті (М.С. Таганцев); 6) об'єкт злочину – окремі особи чи групи осіб (П.Д. Калмиков); 7) об'єкт злочину охоронювані кримінальним законом суспільні відносини (А.А. Піонтковський, Є.А. Фролов) [1, с. 159–164].

Серед найбільш поширених сучасних концепцій об'єкта складу злочину в теорії кримінального права В.К. Грищук виділяє такі: 1) об'єкт злочину – охоронювані кримінальним законом суспільні відносини (В.Я. Тацій, М.Й. Коржанський, М.І. Бажанов, А.В. Савченко, Б.О. Кириш, В.О. Нав-

роцький, Н.О. Гуторова, Ю.Л. Шевцов та ін.); 2) об'єкт злочину – соціальні блага (цінності), що охороняються кримінальним законом (П.С. Ма-тишевський, Є.В. Фесенко, С.Б. Гавриш); 3) об'єкт злочину – людина незалежно від розумового розвитку, соціального статусу, тощо (Г.П. Новосьолов); 4) об'єкт злочину – окремі особи або багато осіб (І.Я. Козаченко, З.А. Незнамова); 5) об'єкт злочину – охоронювані кримінальним законом соціально значимі цінності, інтереси, блага (А.В. Пашковська, А.В. Наумов); 6) об'єкт злочину – суспільні відносини, які є відповідним порядком встановлені приписами правових норм, а також соціальні блага (Г.В. Чеботарева); 7) об'єкт злочину уявний – соціальна оболонка є завжди першим об'єктом, а всі інші об'єкти перебувають в середині цієї оболонки (В.М. Трубніков); 8) об'єкт злочину – охоронюваний кримінальним законом порядок суспільних відносин (О.М. Костенко, П.П. Андрушко, А.В. Ландіна); 9) об'єкт злочину – особливо цінні суспільні відносини, які охороняються кримінальним законом [1, с.166]. Цей підхід отримав поширення в теорії кримінального права і його прихильниками є: В.Н. Грищук [1, с. 166], Я.М. Брайнін [2, с. 70], В.М. Кудрявцев [3, с.130], А.А. Музика [4, с. 25], Л.В. Левицька, Т.О. Мудрак, В. Сіренко, П.В. Цимбал [5, с.18], В.В. Кузнецов і О.Ф. Штанько [6, с. 79], В.К. Матвійчук [7, с. 157–58].

Крім названих вище сучасних концепцій об'єкта існують деякі інші. Так, С.Я. Лиховою підтримується і розвивається концепція, де об'єктом злочину є правовідносини [8, с. 79]. Натомість В.П. Ємельянов називає об'єктом злочину охоронювані кримінальним законом конкретні сфери життєдіяльності людей, які і виступають в якості безпосередніх об'єктів злочинів як реальних явищ дійсності [9, с. 214–215].

В юридичній літературі є й інша періодизація розвитку концепцій об'єкта злочину. Проте дослідження питання

про об'єкт злочину взагалі, не є предметом цього дослідження, тому не вдаючись до деталей аналізу кожної з наведених концепцій об'єкта злочину, виходячи з періодизації приєднуємось до дослідників, які об'єкт злочину розглядають саме з позиції теорії суспільних відносин. Представниками цієї теорії є, зокрема, В. Я. Тацій, В. К. Гришук, В. К. Матвійчук, А. А. Музика, М. Й. Коржанський, В. О. Навроцький та ін.

Користуючись триступеневою класифікацією об'єктів злочинів, якої я дотримуюся, приступаю до визначення місця норми, що досліджуються (ст. 384 КК), у системі Особливої частини КК України, її значення, точної кваліфікації вказаних діянь. Це все стає можливим, якщо виявиться найбільш правильно встановити родовий і безпосередні об'єкти складів злочинів, передбачених ст. 384 КК. Ця класифікація ґрунтується на співвідношенні філософських категорій: загального, особливого та окремого і відповідно включає три рівні: загальний, родовий, безпосередній об'єкт [10, с. 56–57; 11, с. 81–82; 12, с. 60–62; 13, с. 124–125]. Така тричленна класифікація об'єктів злочинів підтримується переважною більшістю науковців. Відповідно до цієї класифікації, з позиції прихильників концепції об'єкт злочину – суспільні відносини, що поставлені під охорону кримінального закону: загальний об'єкт – вся сукупність суспільних відносин, що поставлені під охорону кримінального закону; родовий – група суспільних відносин, тотожних або однорідних за своєю сутністю; безпосередній – конкретні суспільні відносини, які охороняються кримінально-правовою нормою.

З приводу родового об'єкта злочинів, що стосуються правосуддя в системі, яких знаходяться і досліджувані відносини на які посягають діяння передбачені ст. 384 КК, є такі твердження, ними є відносини: 1) що забезпечують: а) нормальну діяльність органів дізнання, слідства і прокуратури в сфері кримінального судочинства; б) нормальну

діяльність суду з відправлення правосуддя з кримінальних і цивільних справ; в) нормальну діяльність органів, які здійснюють виконання рішень і вироків і призначених у них покарань [14, с. 309]; 2) що пов'язані з інтересами правосуддя особисті та суспільні цінності, що охороняються окремими статтями розділів 2 та 8 Конституції, а також окремими статтями Кримінального, Кримінального-процесуального кодексів України [15, с. 591]; 3) що пов'язані з регламентованою законодавством і іншими нормативними актами діяльністю по здійсненню правосуддя органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури, суду, а також установ, що виконують судові вироки, рішення, ухвали і постанови [16, с. 454]; 4) що забезпечують нормальну діяльність суду і органів прокуратури, дізнання, попереднього слідства, а також органів, що виконують судові рішення (в широкому розумінні слова, включаючи і вироки і інші судові акти) з реалізації цілей і завдань правосуддя [17, с. 442]; 5) що забезпечують нормальне функціонування органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду, а також установ, що виконують судові вироки, рішення, ухвали і постанови [18, с. 580]; 6) по здійсненню державної влади [19, с. 22]; 7) що забезпечують інтереси правосуддя і інтереси особи [20, с. 20]; 8) з відправлення правосуддя у відповідності з порядком, цілями і задачами, установленими в законі [21, с. 90]; 9) що забезпечують нормальне функціонування органів правосуддя [22, с. 17]; 10) ними є інтереси соціалістичного правосуддя, якими охоплюються як інтереси безпосереднього відправлення правосуддя судом, так і діяльність органів що сприяють здійсненню завдань правосуддя [23, с. 5]; 11) з правильної діяльності суду по здійсненню цілей і завдань правосуддя і органів, що в цьому йому сприяють [24, с. 7]; 12) з правильного відправлення правосуддя тільки судом, виключаючи діяльність органів дізнання і попереднього слідства [25,

с. 18]; 13) з діяльності суду по вирішенню завдань і досягнення цілей правосуддя, а також правильна діяльність органів, що сприяють в цьому суду (тобто органів дізнання, попереднього слідства і органів, що забезпечують виконання судових рішень у цивільних справах і кримінальних провадженнях) [26, с. 90–91]; 14) правильної, заснованої на законі діяльності суду, прокуратури і органів досудового слідства, а також діяльність виправно-трудоустанов [27, с. 324]; 15) з нормальної діяльності органів правосуддя (при цьому під органами, що здійснюють правосуддя, закон має на увазі не тільки суд, – але й органи, що забезпечують для суду можливість об'єктивного і всебічного вирішення справ, що сприяють здійсненню правосуддя [28, с. 399]; 16) що пов'язані з регламентованим законодавством здійсненням правосуддя судами, забезпеченням цієї діяльності органами дізнання, досудового слідства, прокуратури, захисниками і представниками особи, а також установами які виконують судові рішення [29, с. 572]; 17) пов'язані з нормальним функціонуванням не тільки власне судової влади, а й інших органів та осіб, які сприяють діяльності суду щодо здійснення правосуддя і до кола яких належать органи дізнання, досудового слідства, прокуратури, органи виконання судових рішень, вироків, ухвал та постанов, представники адвокатури тощо [30, с. 506]; 18) з нормальної, побудованої на суворій відповідності закону діяльності органів правосуддя [31, с. 779].

Всі зазначені вище точки зору стосовно родового об'єкта злочинів проти правосуддя є дещо суперечливими або не охоплюють кола всіх відносин у досліджуваній сфері, або призводять до помилкового ототожнення об'єкта злочину (суспільних відносин) з предметом злочину або з правовідносинами, а іноді стосується діяння, діяльності або відповідного стану тощо. По-перше, це зумовлено тим, що в авторів відсутнє намагання дослідити внутрішню сторону і зміст

відносин, які є об'єктом складів злочинів проти правосуддя, визначити їх співвідношення із суміжними групами суспільних відносин. По-друге, це спричинено тим, що не існує єдиного розуміння правосуддя як об'єкта кримінально-правової охорони. По-третє, по різному розуміють предмет відносин як складову частину об'єкта злочину. І останнє: автори невірні тлумачать положення Конституції і чинного законодавства, ігноруючи науковий підхід до з'ясування та тлумачення тих чи інших явищ, що є в полі зору нашого дослідження.

Здійснимо аналіз зазначених точок зору стосовно визначення, родового об'єкта злочинів проти правосуддя. Так, перше визначення (М.І. Бажанова) обмежується відправленням правосуддя з кримінальних і цивільних справ, нормальною діяльністю органів дізнання, слідства, прокуратури і органів виконання рішень і вироків, тобто охоплює не всі суспільні відносини, що передбачені розділом XVIII КК України. Друге визначення (Є.В. Фесенка) без достатнього обґрунтування переводить нашу увагу з суспільних відносин на інтереси правосуддя і суспільні цінності. Третє визначення (Ю.В. Александрова) має позитивне судження, яке пов'язане з регламентованою законодавством і іншими нормативними актами діяльністю по здійсненню правосуддя. Проте і воно дещо звужує перелік суспільних відносин, що стосується правосуддя (установами, що виконують вироків, рішення, ухвали і постанови). Четверте визначення (А.В. Наумова) подібне до попередніх, але доповнюється реалізацією цілей і завдань правосуддя. Такі ж недоліки притаманні і п'ятому визначенню (О.А. Чумакова). Проте на відміну від попередніх, де йдеться про «нормальну діяльність», перерахованих суб'єктів відносин, тут акцентується увага на «нормальному їх функціонуванні». Шосте визначення (А.В. Галахової) є надто всеохоплюючим і виходить за сукупність відносин що стосуються пра-

восуддя. Сьоме визначення (Я. М. Кульберги) стосується інтересів правосуддя та інтересів особи, а не суспільних відносин в означеній сфері. Восьме визначення (І. С. Власова) перегукується дефініцією родового об'єкта, запропонованого Ю. В. Александровим. Дев'яте визначення (М. Н. Голоднюк) обмежує суспільні відносини, що стосуються аналізованої нами сфери, лише нормальним функціонуванням органів правосуддя. Десяте визначення (В. С. Фельдблум) також стосується інтересів, а не суспільних відносин, що суперечить концепції, яка нам імпонує. Одинадцять визначення (Ш. С. Рашковської) також не охоплює всі суспільні відносини, що стосуються досліджуваної сфери (обмежене лише органами правосуддя та тими що йому сприяють). Дванадцять визначення (Т. Н. Добровольської) ще вужче, адже тут йдеться лише про суд, органи дізнання й попереднє слідство. Тринадцять визначення (Автори курсу «Советское уголовное право» під ред. А. А. Пионтковського майже співпадає з визначенням М. І. Бажанова, але з привнесенням певної словесної інтерпретації). Чотирнадцять визначення (В. Д. Пакунина) необґрунтовано обмежує суспільні відносини, що стосуються правосуддя органами правосуддя. П'ятнадцять визначення (В. А. Владимірова) також стосується нормальної діяльності органів правосуддя. Найбільш повні визначення означеного об'єкта злочинів – це шістнадцять (Ю. В. Александрова) і сімнадцять (В. І. Тютюгіна, І. В. Самощенко, В. А. Козака), адже вони стосуються органів правосуддя та інших осіб, які сприяють здійсненню правосуддя. Вісімнадцять визначення (О. А. Чумакова) знову ж таки обмежує сферу правосуддя лише органами правосуддя.

З метою встановлення родового об'єкта злочинів проти правосуддя звернемося до його структури: 1) це суб'єкти або учасники суспільних відносин; 2) соціальний зв'язок (суспільно значуща діяльність) як зміст відносин; 3) предмет

суспільних відносин [32, с. 90]. Суб'єктами суспільних відносин у сфері здійснення правосуддя, проти яких спрямовується злочинне діяння, являються окремі особи – учасники процесуальної діяльності (підозрюваний, обвинувачений, підсудний, засуджений, свідок, потерпілий, експерт, перекладач, оцінювач, захисник, представник особи та ін.), державні органи (суд, органи дізнання та досудового слідства, тимчасова слідча чи спеціальна тимчасова слідча комісія Верховної Ради, органи та установи відбування покарань), а також їх представники (суддя, слідчий, співробітник дізнання, державної виконавчої служби і т. д.). Це можуть бути як фізичні особи, так і юридичні. Для досягнення мети кримінального судочинства необхідною умовою є не тільки виявлення осіб, які вчинили злочин, притягнення їх до кримінальної відповідальності, а й захист суддів, слідчих, свідків, потерпілих та інших учасників кримінального судочинства від посягань на відносини, що забезпечують їх життя, здоров'я, майно, а також захист їх від незаконного впливу з метою перешкоджання правосуддю [33, с. 254]. Це також стосується усіх судів загальної юрисдикції, спеціалізованих судів (тобто суддів, свідків, експертів, перекладачів тощо).

Вивчення соціальної функції суб'єкта відносин, тобто його прав і обов'язків (статусу), має певну цінність, оскільки з'ясування суб'єктного складу відносин сприяє визначенню змісту самих відносин, дає можливість оцінити їх характер, обсяг цих відносин і межі дії закону. Отже, робити певний перелік суб'єктів суспільних відносин (об'єкта злочинів проти правосуддя) немає необхідності. Важливо лише зрозуміти, що вони можуть мати різноманітні варіанти, які так чи інакше можуть впливати на зміст відносин та межі кримінальної відповідальності. Про це свідчить і судова практика: суди правильно кваліфікували діяння лише тоді, коли встановлювали суб'єктів відносин, їх соціальний статус (роль) у суспільних відносинах.

У контексті дослідження структури об'єкта злочинів проти правосуддя для усвідомлення змісту цих відносин важливе значення має предмет відносин. Справедливим є твердження, що предметом суспільних відносин є те, з приводу чого або у зв'язку з чим існують і самі ці відносини [34, с. 79]. Слід звернути увагу на те, що не можна змішувати предмет відносин з предметом зовнішнього світу, їх не можна поспробувати, перенести тому, що це відносини і тільки. Тому предметом відносин у злочинах проти правосуддя є умови, що забезпечують порядок, або охорону.

Такий підхід до дослідження свідчить про те, що нас цікавлять не будь-які соціальні зв'язки, а зв'язки у межах діяльності з охорони відносин у сфері правосуддя. Зовні зв'язок може проявлятися в таких формах, як діяльність – в забезпеченні прав на захист. У деяких випадках, соціальний зв'язок, як і самі суспільні відносини, може проявлятися не тільки у вигляді діяльності, а й у «застиглій», пасивній формі [34, с. 80].

Слід звернути увагу на те, що правосуддя ширше поняття «судочинства», «кримінального процесу», оскільки правосуддя охоплює собою діяльність будь-якого суду, а також органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, органів виконання судових рішень, вироків, ухвал, постанов, органів та осіб, які сприяють діяльності суду щодо здійснення правосуддя [35, с. 29–30]. Закон про кримінальну відповідальність охороняє не всі види діяльності органів правосуддя, а лише діяльність з реалізації завдань і цілей правосуддя.

З усієї діяльності органів, причетних до правосуддя, слід виділити лише ті їхні функції, що забезпечують виконання завдань правосуддя і виділяти їх з усієї багатогранної діяльності судово-слідчих та інших органів [26, с. 320]. Тому в сферу кримінально-правової охорони підпадають не всі суспільні відносини, які виникають в процесі функціонування органів досудового слідства, прокурату-

ри і суду, органів, які виконують вирок, рішення, постанови, а тільки ті, які з'являються при здійсненні цими органами та особами спеціальних задач правосуддя. Крім того варто мати на увазі, що можуть бути вчинені різні злочини, які наносять шкоду нормальній роботі судів та інших правоохоронних органів, але не всі вони будуть злочинами проти правосуддя [36, с. 14]. Норми що розглядаються, охороняють від посягань нормальну роботу правосуддя не у всіх її проявах, а лише в тих, що безпосередньо стосуються специфічної діяльності органів правосуддя, тобто такої діяльності, яка виділяє органи дізнання, слідства, суду, місць позбавлення волі з числа інших у системі державного апарату і може бути визначена як правильна діяльність по вирішенню завдань з досягнення мети правосуддя [36, с. 14–15]. В цьому контексті слід звернути увагу на те, що Конституція України 1996 р. в ст. 125 визначає, що правосуддя в Україні здійснюється тільки судом, однак визначення поняття «правосуддя» Основний закон не містить [37, с. 58], це положення не співпадає з назвою розділу XVIII КК і її змістом.

В науковій літературі дається й таке поняття правосуддя та розкриваються його ознаки – як правозастосовної діяльності суду з розгляду і вирішення у встановленому законом процесуальному порядку віднесених до його компетенції цивільних, господарських, кримінальних та адміністративних справ з метою охорони прав та свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб та інтересів держави [38, с. 514].

Отже, під правосуддям слід розуміти виключно діяльність, судів у межах їх компетенції на засадах верховенства права, яка забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких видана Верховною Радою

України. Натомість у розділі XVIII КК, який має назву «Злочини проти правосуддя» йдеться: 1) про здійснення правосуддя у формах цивільного, господарського чи кримінального судочинства (регламентується цивільним-процесуальним, господарсько-процесуальним та кримінальним-процесуальним кодексами України); 2) здійснення правосуддя у формі адміністративного судочинства (регламентується Кодексом адміністративного судочинства України); 3) діяльність органів і службових осіб, спрямована на примусове виконання рішень судових та інших органів (службових осіб), які здійснюються на підставах у спосіб та межах повноважень, визначених законами та іншими нормативно-правовими актами, виданими відповідно до закону про виконавче провадження, до Кримінально-виконавчого кодексу України тощо; 4) діяльність захисників, представників особи; 5) правозастосовна діяльність, яка спрямована на реалізацію норм права стосовно конкретних життєвих ситуацій; 6) діяльність правоохоронних органів та їх службових осіб (дизнання, досудового слідства, прокуратури); 7) охорона законних прав та інтересів

громадян, суспільства, держави в процесі судочинства, дізнання, досудового слідства та виконання судових рішень.

Отже, виходячи з вище зазначеного, назва розділу вужча за зміст розділу XVIII КК. Тому під родовим об'єктом злочинів, передбачених цим розділом, слід розуміти суспільні відносини з приводу умов (стосунків), що забезпечують регламентовану законодавством та іншими нормативно-правовими актами діяльність: судів по здійсненню правосуддя; органів дізнання, досудового слідства, прокуратури; установ, що виконують судові рішення; осіб, що забезпечують для суду, дізнання, досудового слідства повне, всебічне і об'єктивне вирішення справ, з охорони законних прав та інтересів громадян, суспільства, держави в процесі судочинства, дізнання, досудового слідства та виконання судових рішень, захисту та представництва особи. Таке визначення родового об'єкта злочинів проти правосуддя, в тому числі й аналізованого складу злочину зумовлене чинним законодавством, яке встановило межі кримінально-правової відповідальності для досліджуваних мною відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гришук В. К. Кримінальне право України: загальна частина: навч. посіб. для студ. юрид. фак. вищ. навч. закл. / В. К. Гришук. – К.: Ін Юре, 2006. – 586 с.
2. Брайнин Я. М. Уголовная ответственность и ее основания в советском уголовном праве / Я. М. Брайнин. – М.: Госюриздат, 1963. – 281 с.
3. Кудрявцев В. Н. Объективная сторона преступления / В. Н. Кудрявцев. – М.: Госюриздат, 1960. – 244 с.
4. Музика А. А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів / А. А. Музика. – К.: Логос, 1998. – 323 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Л. В. Левицька, Т. О. Мудрак, О. В. Сіренко та ін. – Ірпін: Національна академія ДПС України, 2005. – 206 с.
6. Карпов Н. С. Злочинна діяльність: монографія / Н. С. Карпов. – К.: Семенко Сергій, 2004. – 310 с.
7. Матвейчук В. К. Уголовно-правовая борьба органов внутренних дел с преступным загрязнением водных объектов: учеб. пособие / В. К. Матвейчук. – К.: НИ и РИО Украинской академии внутренних дел, 1992. – 79 с.
8. Лихова С. Я. Злочини у сфері реалізації громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина (Розділ V. Особливої частини КК України): монографія / С. Я. Лихова. – К.: Київський ун-т, 2006. – 573 с.
9. Емельянов В. П. Терроризм и преступление с признаками терроризирования: уголовно-правовое исследование / В. П. Емельянов. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2002. – 219 с.
10. Хохлова І. В. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти / І. В. Хохлова, О. П. Шем'яков. – Донецьк: Норд-Прес, 2005. – 217 с.

11. *Кудрявцев В. Н.* Объективная сторона преступления / В. Н. Кудрявцев. – М.: Госюриздат, 1960. – 244 с.
12. *Тацій В. Я.* Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві України: навч. посіб. / В. Я. Тацій. – Х.: Українська юридична академія, 1994. – 80 с.
13. Курс советского уголовного права: в 6 т. / под ред. А. А. Пионтковского, П. С. Ромашкина, В. М. Чхиквадзе. – М.: Наука, 1970. – Т. 2. – 1970. – 516 с.
14. *Бажанов М. И.* Преступление против правосудия / М. И. Бажанов // Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть Особенная / А. Я. Светлов, М. И. Бажанов, В. В. Сташис и др. – К., 1985. – С. 307–333.
15. *Фесенко С. В.* Злочини проти правосуддя / С. В. Фесенко // Кримінальне право України: Особлива частина: підруч. для студ. юрид. вузів і фак. / Г. В. Андусів, П. П. Андрушко, С. Я. Лихова та ін.; за ред. П. С. Матишевського та ін. – К., 1999. – С. 591–637.
16. *Александров Ю. В.* Злочини проти правосуддя / Ю. В. Александров // Кримінальне право. Особлива частина: підруч. / Ю. В. Александров, В. І. Антипов, М. В. Володько та ін.; відп. ред. В. І. Шакун. – К., 1998. – С. 458–509.
17. *Наумов А. В.* Российское уголовное право: курс лекций: в 3 т. / А. В. Наумов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Волтерс Клувер, 2007. – Т. 3: – 656 с.
18. *Чуваков О. А.* Преступления против правосудия / О. А. Чуваков // Уголовное право Украины. Общая и Особенные части: учебник / под ред. засл. деяк. науки и техники Украины, докт. юрид. наук, проф. Е. Л. Стрельцова. – К.: Одиссей, 2002. – С. 580–618.
19. Преступления против правосудия / А. Н. Александров, Ю. И. Антонов, А. В. Галахова, и др.; под ред. канд. юрид. наук А. В. Галаховой. – М.: Норма, 2005. – 416 с.
20. *Кульберг Я. М.* Преступление против правосудия / Я. М. Кульберг. – М.: Госюриздат, 1962. – 63 с.
21. *Власов И. С.* Об объекте преступления против правосудия / И. С. Власов // Ученые записки Всесоюзного научно-исследовательского института советского законодательства. – М., 1964. – Вып. 1 (18). – С. 90–96.
22. *Голоднюк М. Н.* Вопросы развития законодательства о преступлениях против правосудия / М. Н. Голоднюк // Весник МГУ. Сер. 11. Право. – 1996. – № 6. – С. 16–25.
23. *Фельдблюм В. С.* Уголовная ответственность за заведомо ложное показание: автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. юрид. наук: спец. 12.715. / В. С. Фельдблюм. – М., 1972. – 16 с.
24. *Рашковская Ш. С.* Преступления против правосудия: учеб. пособие / Ш. С. Рашковская; отв. ред. докт. юрид. наук, проф. Б. В. Здравомыслов. – К.: НИИРИО Киевской высшей школы МВД СССР им. Ф. Э. Дзержинского, 1971. – 103 с.
25. *Добровольская Т. Н.* Понятие советского социалистического правосудия / Т. Н. Добровольская // Ученые записки ВИЮН. – М., 1963. – № 16. – С. 11–19.
26. Курс советского уголовного права: в 6 т. / под ред. А. А. Пионтковского, П. С. Ромашкина, В. М. Чхиквадзе. – М.: Наука, 1970. – Т. 6. – 559 с.
27. *Пакутин В. Д.* Преступления против правосудия / В. Д. Пакутин // Уголовное право. Часть особенная / под ред. М. И. Ковалева, М. А. Ефимова, Е. Н. Фролова. – М., 1969. – С. 321–329.
28. *Владимиров В. А.* Преступления против правосудия / В. А. Владимиров // Советское уголовное право. Часть Особенная / отв. ред. Н. И. Загородников. – М., 1973. – С. 397–408.
29. *Александров Ю. В.* Злочини проти правосуддя / Ю. В. Александров // Кримінальне право України. Особлива частина: підруч. / Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.; за заг. ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К., 2008. – С. 571–599.
30. *Тютюгін В. І.* Злочини проти правосуддя / В. І. Тютюгін, І. В. Самощенко, В. А. Козак // Кримінальне право України: Особлива частина: підруч. / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х., 2010. – С. 506–536.
31. *Чуваков О. А.* Преступления против правосудия / О. А. Чуваков // Уголовный кодекс Украины: науч. – практ. комментарий / отв. ред. Е. Л. Стрельцов. – 7-е изд., перераб. и доп. – Х., 2010. – С. 759–809.
32. Кримінальне право України. Загальна частина: підруч. / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Київ-Харків: Юрінком Інтер – Право, 2003. – 416 с.
33. *Габро О. І.* Державний захист та забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у судочинстві, за законодавством України / О. І. Габро, Н. С. Карпов // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) / Міжвідомчий науково-дослідний центр з проблем боротьби з організованою злочинністю. – К., 2007. – № 17. – С. 254–266.
34. *Тацій В. Я.* Об'єкт злочину / В. Я. Тацій // Кримінальне право України. Загальна частина: підруч. для юрид. вузів і фак. / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін.; за ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Х., 1997. – С. 77–90.

35. Уголовно-процессуальное право Российской Федерации / отв. ред. Ю.К. Якимович. – СПб.: Р. Асланов, Юридический центр Пресс, 2007. – 890 с.

36. Александров Ю. В. Важный гражданский долг / Ю. В. Александров. – К.: Политиздат Украины, 1982. – 52 с.

37. Конституція України: станом на 15 серп. 2011 р.: відповідає офіц. тексту / Верховна Рада України. – К.: Право-інформ, 2011. – 48 с.

38. Александров Ю. В. Злочини проти правосуддя / Ю. В. Александров // Кримінальне право України. Особлива частина: підруч. / Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – К., 2004. – С. 514–542.

Chabanyuk V., Gabro A. Object of a crime under art. 384 of the Criminal Code of Ukraine.

The problem of one of the major issues of criminal policy – specification of the object of the crime under art. 384 of the Criminal Code of Ukraine. In the opinion of the authors, under the concept of justice should be understood exclusively activities of courts within their jurisdiction based on the rule of law, which provides everyone the right to a fair trial and respect for other rights and freedoms guaranteed by the Constitution and laws of Ukraine and international agreements, issued as binding by the Verkhovna Rada of Ukraine. Reported that the generic object offenses specified in Chapter XVIII of the Criminal Code, is public relations about terms (relations) that provide regulated by law and other legal acts of activity in the courts of justice; the inquiry, investigation, prosecution, institutions that enforce decisions; persons, providing for the court of inquiry, preliminary investigation complete, comprehensive and objective resolution of cases, protection of legitimate rights and interests of citizens, society and state in court proceedings, inquiry, pretrial investigation and enforcement, protection of persons and offices

Keywords: *witness, victim, expert, translator, false testimony.*

Стаття надійшла до редакції журналу 12.11.2014 р.